

LEVANDE DIALOG

Metodhandbok

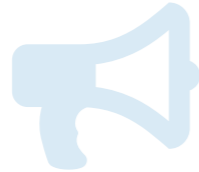
Munkedals
Kommun

Innehåll

BAKGRUND	5
VÄRDEGRUNDAD DIALOG	6
VÅR VÄRDEGRUND	7
LEVANDE DIALOG	8
VIKTEN AV RELATIONER	9
KVALITETSCAFÉ	10
CHECKLISTA KVALITETSCAFÉ	11
DIALOGMETOD BYGDERÅD	12
KOMMUNEN	13
DIALOG IDROTTSFÖRENINGAR	14
DIALOG KULTURFÖRENINGAR	16
DIALOG KOSTUPPHANDLING	18
DIALOG NÄRINGSLIV	20
DIALOG BESÖKSNÄRING	22
FALLGROPAR	24
ATTRAKTIV KOMMUN?	25
ORGANISATION PÅ TVÄREN	26
VÅR UPPELVELSE	27

Munkedals kommun 2018
Projekt - Stärkt lokal attraktionskraft
I samarbete med Västra Götalandsregionen
och Tillväxtverket

När kommunala tjänstemän samverkar sinsemellan, arbetar tvärsektoriellt och lämnar skrivborden för att målmedvetet stärka relationerna med kommuninvånare - då ökar attraktionskraften i en kommun.

*- Margareta Svensson-Hjorth, Kultur och fritidschef
Projektledare Stärkt lokal attraktionskraft*

BAKGRUND

Projektet – Stärkt lokal attraktionskraft

Projektets huvudmål är att genom ett antal olika analyser och dialogmöten med lokala utvecklingsgrupper, föreningsliv och näringslivet ta fram strategier och handlingsplaner. Detta ska långsiktigt systematisera arbetet med att stärka den lokala attraktionskraften och skapa förutsättningar för tillväxt både för näringslivet och Munkedals kommun. I förlängningen ska detta nå ut i hela Västra Götalands län genom erfarenhetsspridning.

Utifrån de erfarenheter och nya kunskaper som projektet förväntas ge så kommer metodhandböcker för framtagning av strategier och handlingsplaner, samt kopplingen till den kommunala budgetprocessen att tas fram.

Under projektet har det varit en långvarig högkonjunktur som under projektets slutmånader troligen nått sin kulmen. Det gör att metodhandboken är skriven utifrån dessa förutsättningar.

Varför sökte vi medel i projektet?

Mycket som rörde attraktionskraft hängde i luften. Många frågor fick inte utrymme och kommunledningen såg en potential som inte utnyttjades. Möjligheten att få stöd från Tillväxtverket och Västra Götalandsregionen ville kommunen ta tillvara.

Vad hände då?

Kommunens ledningsgrupp och politiker samlades i ett "Kvalitetscafé" och tog fram gemensamma frågor att kraftsamla kring och väcka visionära tankar. Kommunen bjöd in Högskolan Väst till att hålla i dagen och kunna följa projektet. Dagen blev en bra kick-off som lade en grund för vad kommunens politiker önskade stödja.

Kommunmedborgare bjöds in till "Bygderåd" för att vaska fram sina tankar och få tag på viktiga frågor runt om i kommunens olika delar. Ett flertal inbjudningar gick ut till olika grupperingar men intresset var svalt. Analys gjordes men det var svårt att få svar på om det var allmänt ointresse eller om det var tidsmässigt felplacerade mötes-tider.

Projektledaren avslutade sin anställning för annan tjänst och ett vakuum uppstod. Ny projektledare blev kommunens kultur och fritidschef som såg kopplingen till uppsatta mål med frågor som rörde enhetens uppdrag. Efter en utdragen inledning tog projektet fart under hösten 2017, då en organisationsöversyn var klar. Fokus lades på dialog, både uppsökande och dialogmöten.

VÄRDEGRUNDAD DIALOG

DIALOG

”samtal mellan två personer el. ev. flera; särsk. sådant där olika ståndpunkter respekteras och ev. utbyts”

- Svensk Ordbok

Argumenterande diskussion eller värdegrundad dialog?

”Ordet diskussion kommer från latinet och har samma ordstam som verbet, dissekera, som betyder skära sönder eller ta isär. Det antyder en inriktning mot argumentation och eristisk. [...] Diskussionen har också en riktning som inte förutsätts i dialog som till sin natur är mera sökande och improviserad.”

- *Dialog och retorik, Hans Bourghart, Södertörns Högskola, via www.retorikbyran.se*

Här belyses skillnaden mellan diskussion och dialog på ett analytiskt sätt.

Diskussionen söker ofta en ”vinnare”, där det ofta förväntas att det finns en meningssmotståndare vars argument ska ”besegras”.

I en värdegrundad dialog söks däremot ett samtal mellan två eller fler jämbördiga parter där deltagarna är beredda att försöka sätta sig in i varandras perspektiv. Dialogen kräver mer än förståelse, deltagarna ska

också på ett inkännande och jämbördigt sätt turas om att tala och lyssna. Genom att respektera varandras utgångspunkt och perspektiv, ställa frågor och lyssna in, kan dialogen leda till nya tankesätt och nya lösningar. Man kan säga att kreativitet uppstår där olika kunskaper får möjlighet att mötas.

Vi har alla våra bilder av vad ”dialog” står för. Begreppet väcker förmodligen förväntningar på att den som vill föra en dialog vill tala *med* mig, inte bara *till* mig, och då är beredd att se saker ur mitt perspektiv.

De förväntningar en inbjudan till dialogmöte väcker ska man kunna leva upp till.

VÅR VÄRDEGRUND

All kommunal verksamhet i Munkedals kommun skall utgå ifrån alla människors lika värde

Vårt uppdrag är att

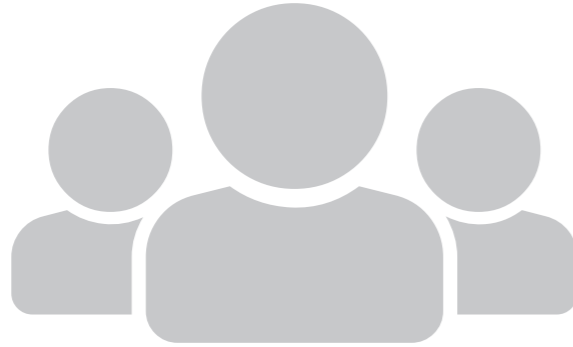
- möta alla med respekt och eftertanke
- stödja människors strävan efter ett gott och tryggt liv
- göra mesta möjliga nytta för våra brukare
- arbeta för öppenhet, mångfald och tolerans
- samarbeta för att nå goda resultat

Det här gör vi genom att

- se till att god etik råder i alla sorters möten
- utgå från att alla människor vill och kan ta ansvar för sina liv
- alltid söka lösningar som stödjer och utvecklar invånare och verksamheter
- visa respekt för varandras arbete och professionalitet
- underlätta varandras arbete

LEVANDE DIALOG

Inledningsvis arbetade kommunen med metoden "Bygderåd" som tidigare använts framgångsrikt i olika frågor i kommunen. I detta projekt föll metoden inte väl ut. Svårt att analysera varför deltagarantalet var lågt.

I samband med projektledarbytet genomfördes en analys av utgångsläget. Vad var attraktivt med Munkedal som plats? Munkedal avser då hela kommunen. Analysen gjordes genom intervjuer, Mentimeter undersökning samt enkäter både på webb och via vykort ute hos besöksnäringens aktörer samt kommunens handlare. Arbetet genomfördes under namnet #grejenmedmunkedal.

Analysen kom fram till att medborgarnas förtroende för kommunen försvagats under de senaste åren. Några nämnde att de upplever att det bara pratas och att inget händer. Det framkom även att många trivdes i Munkedal och kände sig trygga och var nöjda med sitt boende. Den starkaste indikatorn på vad som kan förstärkas för att göra kommunen mer attraktiv var att marknadsföra och berätta vad som var bra.

Det som lyftes fram i en mycket stor del av svaren var kommunens strategiska läge och den dramatiska naturen.

För att börja bygga förnyat förtroende togs beslut att vara mycket aktiva på fältet. Kontinuerligt besöka näringslivet, besöksnäringen och föreningslivet. Utifrån dessa träffar ska det byggas nätverk och kommunikationsformer.

Då metoden "Kvalitetscafé" var framgångsrik i projektets inledningsfas beslutades att genomföra två workshops med föreningslivet för att under kort tid nå fram till hur kommunen på bästa sätt ska hålla dialogen levande med föreningarna.

Vid alla möten och kontakter med aktörer i vår kommun måste vi tänka på att bygga upp relationer och förtroendekapital. I alla möten är kommunens värdegrund bärande och ledande.

VIKTEN AV RELATIONER

Kommuner runt om i landet har lagstadgade eller icke-lagstadgade uppdrag att utföra. Att utföra och leverera dessa är en stor utmaning för de flesta kommunanställda.

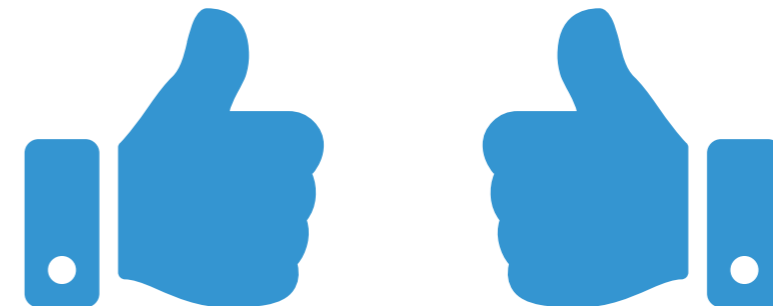
I de fall kommunerna missar målet med sina uppdrag är det inte bara ett misslyckande för de personer som inte kan leva upp till de förväntningar som ställs utan också brukare, medborgare och media som kräver svar och förklaringar.

De kommuner som lyckas hålla bäst balans mellan vad man lovar och förväntade insatser med vad som levereras erhåller oftast störst förtroende bland medborgarna. Genom att ha en tät dialog med medborgarna finns ambitionen i Munkedals kommun att förstärka balansen mellan löften och leverans. I detta finns en stark koppling till attraktionskraft.

Kommunala tjänstemän är ofta upptagna av rutinmässiga arbetsuppgifter som ska utföras för att organisationen ska drivas med så få störningar som möjligt. De tjänstemän som arbetar med utvecklingsfrågor måste dock ge möten och dialog hög prioritering och avsätta tid för samtal och relationsbyggande.

När relationen under tid kan utvecklas fördjupas dialogen och det blir ett flöde mellan sändare och mottagare som blir livaktig. Genom att aktivt lyssna och möta medborgarnas önskemål och behov skapas en motivation till att gemensamt hålla dialogen levande.

Att uppleva engagemang från båda parter är otroligt viktigt för utvecklingen av målet, som är fortsatt dialog.

KVALITETSCAFÉ

En grupp människor träffas för att arbeta med på förhand ställda frågor. Frågorna ska vara sända i så god tid att deltagarna har tid att förbereda sig för att arbeta med frågorna. Metoden går igenom och därefter delas deltagarna in i grupper om cirka fem personer.

För varje grupp ska ett cafébord vara förberett. Rikligt med dryck, kaffe, smörgåsar, frukt och sötsaker ska finnas tillgängligt. På borden finns även blädderblockspapper, färgkritor och A4-papper. Borden ska vara trivsamt dekorerade med dukar, koppar och blommor. Allt för att skapa en trivsam och kreativ stämning.

Som del ett i workshopen utses en cafévärd vid varje bord som ansvarar för att gruppen håller sig till frågan. Cafévärden finns hela tiden vid "sitt" bord. Varje grupp tar sig an frågorna en i taget och arbetar med dem under en begränsad tid. Därefter signalerar

ledaren för "Kvalitetscaféet" att man ska gå vidare. Alla grupperna byter då bord genom att rotera ett bord medsols. På så vis blir alla deltagare delaktiga i alla förslag som kommer fram.

Gruppen använder sig av sin kreativitet för att skapa bra lösningar på frågorna. Idéerna skissas med hjälp av pennor och kritor på blädderblockspapper.

Som del två blir cafévärdens uppgift att redovisa vad som kommit fram vid sitt bord. Detta görs med hjälp av blädderblockspapper som sätts upp på väggen. Därefter poängsätter deltagarna alla förslag med hjälp av olikfärgade klisterlappar.

Som avslutning skapas ett släktskapsdiagram där besläktade idéer förs samman och ger ett underlag hur gruppen i stort bör arbeta vidare. Idéerna blir på så vis även prioriterade genom hela gruppen.

Deltagare samtalar under ett kvalitetscafé med kulturföreningar i kommunen.

CHECKLISTA KVALITETSCAFÉ

Förberedelse:

- ✓ Bra och trivsam lokal
- ✓ Dryck, kaffe, smörgåsar, frukt, chocklad med mera
- ✓ Blädderblockspapper, A4-papper och färgpennor
- ✓ Trivsam dukning med dukar och blommor

Under mötet:

- ✓ Se till att det finns tid avsatt till workshopens båda delar
- ✓ Utse en cafévärd vid varje bord som stannar på plats med ansvar för bord och process
- ✓ Avsätt tid så att deltagarna både hinner att samtala och rotera
- ✓ Uppmuntra till att rita, skriva och visualisera
- ✓ Se till att ha tid att redovisa och värdera resultaten av varje bord
- ✓ Ha en plan för hur materialet tas vidare

Metoden "Kvalitetscafé" är framtagen av professor Yvonne Lagrosen, Högskolan Väst och Mittuniversitetet och inspirerad av metoden "World café".

DIALOGMETOD BYGDERÅD

Bygderåd är oftast lokala paraplyorganisationer för mindre landsbygdsföreningar med syfte att driva landsbygdsutveckling och delta i den kommunala planeringen av landsbygden. Bygderåd är ofta remissinstans för kommunala beslut som rör landsbygdsfrågor och samarbetar med många lokala grupper och större organisationer.

En stark drivkraft är att kunna vara en röst för landsbygdens aktörer och påverka marknadsföringen av bygden.

Metoden "Bygderåd" bygger på att en grupp människor samlas och lyfter frågor som man på ett strukturerat sätt diskuterar. Genom diskussionen kommer man fram till några få viktiga huvudpunkter och fördelar arbetsuppgifter utifrån hur man kan genomföra och förverkliga dem.

Kommunens naturliga uppdelningsområden välkomnades till en form av rådslag. Olika representanter för samhällsföreningar, hembygdsföreningar och andra grupperingar bjöds in för att vaska fram frågeställningar och diskutera vad som borde lyftas upp för att stärka den lokala attraktionskraften.

Tre "Bygderåd" genomfördes där inbjudningar gått ut i god tid och en förberedande dialog funnits med representanter för inbjudna föreningar.

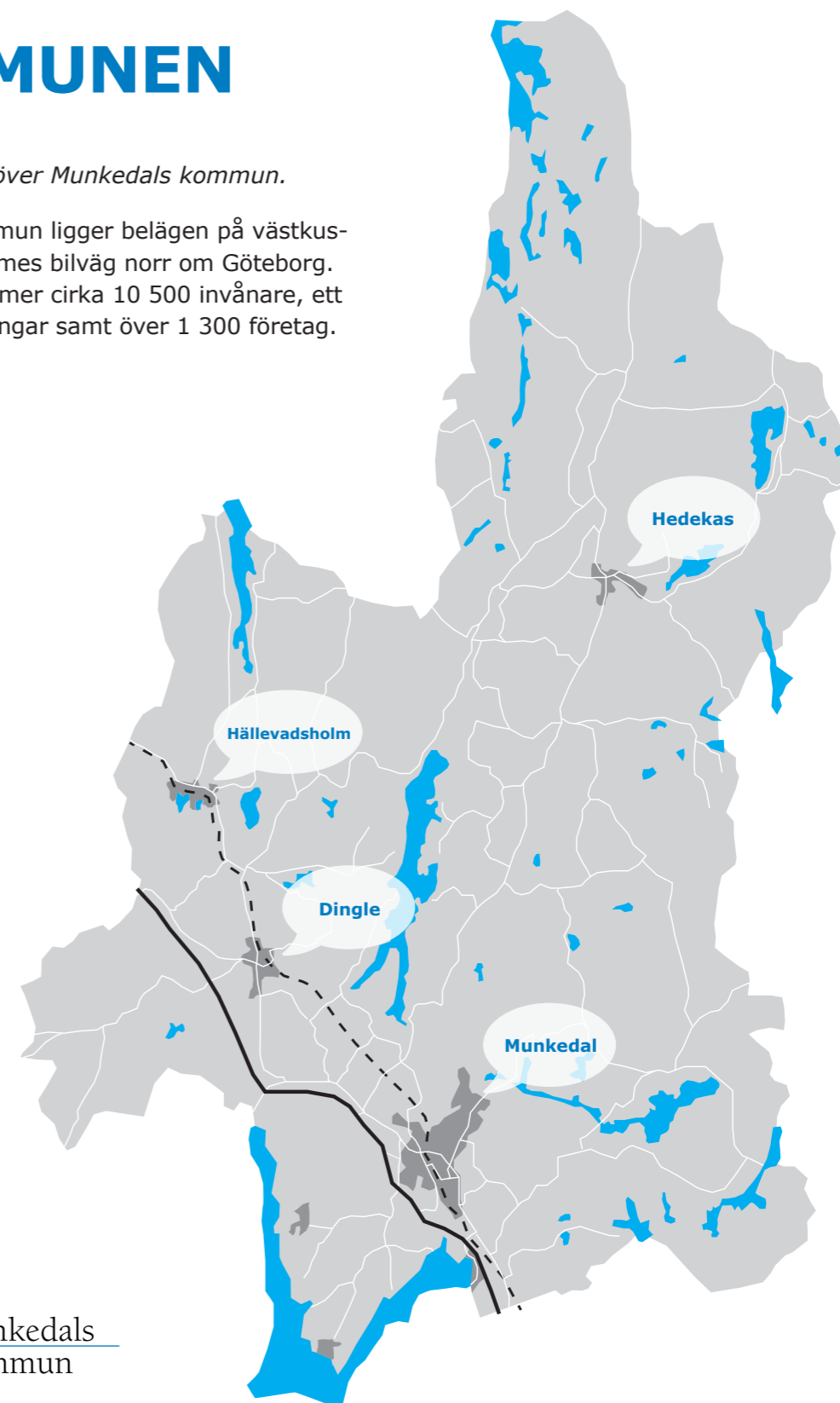
Resultatet överraskade med ett dåligt deltagande på själva mötestillfällena. I samband med få deltagare föll metoden som arbetsredskap vid fortsatta dialogmöten.

KOMMUNEN

Översiktskarta över Munkedals kommun.

Munkedals kommun ligger belägen på västkusten cirka en timmes bilväg norr om Göteborg. Kommunen rymmer cirka 10 500 invånare, ett hundratal föreningar samt över 1 300 företag.

DIALOG IDROTTSFÖRENINGAR

Munkedals kommun är en kommun rik på föreningar. Föreningslivet är brett, mycket aktivt och spänner främst över idrott, kultur, samhällsengagemang, bygdegemenskap och stödföreningar till handikapp och sjukdomar.

De flesta anläggningar i kommunen drivs av föreningslivet själva. Det är ishall, ridhus, fotbollsplaner, hembygdsgårdar med mera som lokala föreningar sköter på ett fördömligt sätt. Kring detta finns ett regelverk som under åren blivit mer komplicerat än det måste vara. För att på ett begripligt sätt genomföra förändringar har dialogmöten blivit ett otroligt viktigt inslag.

Kommunens samtliga föreningar delades upp i två målgrupper för att få rätt frågor till rätt förening i dialogen. Ena gruppen kallades "Idrotts- och ungdomsföreningar" och den andra gruppen kallades "Övriga föreningar".

Varje grupp blev inbjudna till möten med fokus på förändringar av föreningsbidragen och efter inledande möten genomfördes workshop enligt metoden "Kvalitetscafé".

Föreningarna har visat ett fantastiskt engagemang och relationen med kommunens tjänstemän utvecklas löpande. Föreningslivet är en otroligt viktig aktör för en plats eller bygds attraktivitet då det är här gemenskap uppstår och gemensamma arbetsinsatser skapar glädje. Det kan vara allt från att arrangera en tävling, cup eller loppis till att underhålla en historisk byggnad eller traditioner.

Genom de workshops som genomförts har nya idéer och förslag kring föreningsbidragen kommit fram, som kommunen vill fortsätta att arbeta efter. Synpunkter som lyfts upp till politiken har kunnat behandlas och klubbats.

Catharina Olsson
Dingle AIK Innebandy

Dialogträffarna är ett bra initiativ från kommunen - och känslan är att alla inbjudna vill bidra med något positivt. Det är även bra att få insikt i andra klubbars verksamheter och att vi tillsammans kan påverka kommunen i rätt riktning genom att skapa en meningsfull fritid för barn och ungdomar.

Det är viktigt med tydlig agenda och att dialogmöte/workshop har ett syfte/mål som ska leda till något hållbart, samt att det återkopplas.

DIALOGTIPS

- ✓ Dela gärna in föreningarna i olika intressekategorier.
- ✓ Bjud in till möten med två frågor som är på förhand utskickade.
- ✓ Ta fram frågor som mötesgruppen kan påverka och som är aktuella.
- ✓ Bjud gärna med tjänstemän från kommunen med spetskunskap i olika sakfrågor. Exempelvis ekonomichef vid frågor kring anläggningars driftekonomi.

DIALOG KULTURFÖRENINGAR

Munkedals kommun är en kommun rik på historia. Många kommunmedborgare bär på en stor kunskap kring bygdens historia och har ett djupt engagemang i att bevara kommunens kulturskatter.

Flera föreningar har som syfte att slå vakt om gammal historia och arkiv som blir allt mer viktiga med åren. Det finns även ett flertal föreningar som arbetar för att bevara äldre byggnader som haft stor betydelse i olika kommundelar och som idag används som samlingslokaler, museum och hembygdsgrårdar.

I samband med att metoden "Kvalitetscafé" användes vid en dialogträff kom det fram hur viktigt det är att ha framförhållning kring arbetet med kommunens föreningsbidrag då dessa påverkar arbetet med underhåll på fastigheterna.

Även aktiviteter som planeras under kommande år behöver framförhållning och kommunen har en stor uppgift i att se över hanteringen av bidragen till dessa föreningar.

Många kulturföreningar som ansvarar för underhåll av fastigheter så som hembygdsföreningar eller liknande, föreslår att de bör få möjlighet att söka anläggningsbidrag. Fastigheterna rymmer många aktiviteter som arrangeras av både privatpersoner och andra föreningar.

Dag Legnesjö

Munkedals Jernväg

Det är positivt att dialogträffen kom till stånd. Behov finns att ha en kontinuerlig dialog mellan föreningarna och ansvariga i kommunen minst två, kanske tre gånger per år. Det är viktigt att föreningarna får tydligare, konkreta stöd i olika former.

Sverker Balksten

Munkedals Hembygdsförening

Jag anser att kommunen och föreningarna besitter kompletterande resurser av olika slag. Det är viktigt att parterna upplever att det sker saker. Det behöver inte vara stora steg som tas, men att det sker ett ständigt framåtskridande.

Kvalitetscafé med bland annat kulturföreningar och hembygdsföreningar

DIALOGTIPS

- ✓ Var nyfiken på föreningarnas förslag och idéer och ställ frågor.
- ✓ Lyssna aktivt och gärna mer än en gång på den verksamhet som pågår runt om i alla delar av kommunen.
- ✓ Var lyhörd, bjud in att medskapa.
- ✓ Alla ser saker på sitt sätt och kan därför bidra med nya synsätt.
- ✓ Se till att mötesgrupperna inte blir för stora under kvalitetscaféerna - dela hellre upp workshoppen i flera möten.
- ✓ Det är viktigt att strukturera och värdera tankar och förslag som uppstår under dialogmötena för att kunna återkoppla och ta materialet vidare.

DIALOG KOSTUPPHANDLING

Kostenheten i Munkedals kommun ansvarar för samtliga kök och matleveranser i kommunen. 920 000 måltider serveras under ett år på kommunens olika enheter, förskolor, skolor, fritidshem och äldreboenden. Kostchefen leder arbetet tillsammans med köksmästare och kockar som tar beslut om inköp menyer med mera.

Att arbeta med lokala producenter är ett prioriterat område. Via medborgardialoger och gemensamt framtagna strategier och handlingsplaner ska kommunen verka för att prova nya metoder vid upphandling för näringslivet.

Munkedals kommun ingår i upphandlingsgruppen "Västupp" som består av åtta kommuner i norra Bohuslän samt Vänersborg, Uddevalla och Trollhättan. I den nya upphandlingen möjliggör kommunerna för fler lokala leverantörer genom att bland annat

delar upphandlingarna i fler produktgrupper.

I upphandling får inte anges att varor ska vara odlade lokalt, nationellt med mera och då får man titta på andra kriterier. Det kan vara jordmån, svenska regler, salmonella-fritt och GMO-fritt foder. Det är många parametrar att ta hänsyn till, lagkrav, kvalitetskrav, typ av framställning och så vidare.

Intresset för de lokala producenterna har märkbart ökat sedan Munkedals kommun gick med i projektet "Stärkt lokal attraktionskraft". Genom att tydligt stödja och visa intresse för frågan har politikerna stackat ut kursen. Det öppnar för idéer och nya leverantörer att komma in i upphandlingsprocessen samt ger nya påtryckningsmedel för de lokala aktörerna.

Lyckade satsningar är de rabattavtal som kommunen genomfört. I detta fall är det en

fördel för Munkedals kommun att vara en liten kommun. Rabattavtalen är inte bindande på samma sätt som de fasta avtalen och kringgår inte redan upphandlade leverantörer. Kostchefen har en nära och bra dialog med grossisten som äger det upphandlade huvudavtalet.

Den kommunala köksmästaren bistår kostchefen i dialogen med de lokala producenterna.

För att nå de lokala odlarna har kostchefen själv kontaktat lantbrukare och odlare

för att bygga upp en förståelse kring deras verksamheter. Utifrån behov i verksamheten har ett nätverk byggts upp där lantbrukare och odlare i början hört av sig när de har något att leverera. Utifrån de olika leveranserna har kostchef och köksmästare anpassat menyerna.

Genom projektet "Stärkt lokal attraktionskraft" får kommunens kostchef stöd att driva lokala upphandlingar.

Ann Mårtensson
Klevs Gård

Att kommunens intresse leder till handling och blir mer än bara prat är ett steg i rätt riktning. Positivt att även högre tjänstemän visade sitt intresse för dessa frågor. Informationen till oss producenter inför mässan hade varit bra att få ännu tidigare.

Hannes Mattson
Kustcharken

Det var ett bra initiativ att samlas till en livsmedelsmessa i Dingle och kunna träffa flera från de olika köken i Munkedals kommun. Sedan kunde det gärna fått vara lite flera besökare om man nu ska säga något.

Lokala leverantörer och inköpare möttes på livsmedelsmessa på Utvecklingscentrum Munkedal

DIALOG NÄRINGSGLIV

Under projektets gång rekryterades en ny näringslivsutvecklare, där arbetsuppgifterna skilde sig en del från den tidigare tjänsten. Den nya näringslivsutvecklaren har fokuserat på utveckling av ett nytt näringslivsråd och kommunikation med näringslivet.

I mötena är det relativt få och ofta samma företagare som är på plats och deltar i dialoger och diskussioner.

Kommunen har därför valt att förtydliga delar och intresseområden genom att tematisera möten och träffar. Detta syns tydligt i utformningen av kommunens näringslivsstrategi.

Avgörande för vidare resultat är de handlingsplaner och aktiviteter som planeras utifrån strategin och hur dessa prioriteras i samverkan med företagen. De begrepp som

blir tydliga i samarbetet mellan kommun och näringsliv är *ansvar, tillit, intresse och engagemang*.

Om alla aktörer tar ansvar för dialog på olika plan kommer det att visa resultat. Genom ökad tillit till varandra och ökat intresse och engagemang för gemensamma frågor skapar vi samsyn mellan politiker, tjänstemän och företagare varje dag.

De arbetsätt som varit tillitsskapande har bland annat varit att genomföra gemensamma aktiviteter och använda flera olika kanaler. Kommunen har genomfört ett antal återkommande frukostmöten och kvällsmöten. Innehållet har växlat från minimässa i kombination med ledarskapseminarie av förbundskaptenen i innebandy - till tematréffar om upphandling, bygga & bo med mera.

Näringslivsrådet i Munkedals kommun 2018

Under projektet har Näringslivsrådet gått från att vara politiskt överrepresenterad till att vara ett företagsinriktat råd med sju intresseorganisationer. Näringslivsrådets roll har allteftersom blivit tydligare och arbetssätten fortsätter att utvecklas i samverkan.

Det är viktigt att föra en tät dialog med näringslivet kring kommunens digitaliseringsarbete av tjänster och servicefunktioner som berör företagen.

Resan fortsätter med att arbeta upp tilliten mellan kommun och företagen och det finns ett ökat intresse att fördjupa dialogen. Ett ökat intresse och engagemang från kommun och näringsliv gör att fler vill ta ansvar på olika plan.

Clas Hedlund

Näringslivsutvecklare, Munkedals kommun

Kommunen har en viktig roll i att vara en del i planering och utveckling av näringslivets mötesforum. Det är även viktigt att klargöra våra respektive roller och stämma av förväntningar, så det finns ett bra utgångsläge för dialog.

Anne-Marie Jantén

Munkedals Plantskola

Det är bra att det är olika branscher representerade i Näringslivsrådet. Det jag hoppas på är att man i dialogmötena får kännedom om vilka aktörer det finns i kommunen, vad och med vilka man kan samarbeta med.

DIALOG BESÖKSNÄRING

Munkedals kommun anställde inför sista projektåret en turistutvecklare som anställdes halvtid i projekt "Stärkt lokal attraktionskraft".

Arbetet inleddes med en inventering av företag i kommunen för att få en uppfattning om vilka som var knutna till besöks- och turismnäringens bo, äta och göra.

Nästa steg blev ett inledande möte i form av besök hos samtliga anläggningar för att få en uppfattning av respektive verksamhet och skapa en personlig kontakt. Vid första mötet berättade aktören om sin verksamhet, behov och önskemål. Efter varje besök noterades tankar och uppgifter i dagboksform, detta som ett hjälpmedel när det gäller att fånga upp möjligheter till samarbete, paketlösningar med mera.

Besöken har pågått löpande och har varit

spontana eller bokade, båda former har visat sig vara lika uppskattade av företagarna. Regelbundet finns löpande kontakt per telefon och e-post.

Besöksnäringens aktörer har svårt att komma från sina anläggningar för längre dialogmöten, varför dialogen förs på deras arenor. Tillsammans har turistutvecklaren och företagarna kommit fram till att genomföra en dialogdag i januari-februari då många verksamheter har lågsäsong.

Då aktörerna i besöks- och turismnäringen också är en del av näringslivet i kommunen har samarbetet mellan turistutvecklaren och näringslivsutvecklaren varit viktigt. Turistutvecklaren har ansvarat för framtagande av en strategi för besöksnäringen. Tillsammans med aktörerna ska en handlingsplan arbetas fram utifrån den planerade dialogdagen.

Turistutvecklare Ulrika Larsson på uppdrag med kommunens mobila turistinformation.

DIALOGTIPS

- ✓ Håll dialogen varm och skapa relationer. Det ska vara lätt att få kontakt och att mötas.
- ✓ Låt relationsbyggandet få ta sin tid.
- ✓ Se till att säkerställa personresurser för att bibehålla täta dialoger mellan aktörerna.
- ✓ Leta efter gemensamma nämnare som kan skapa mervärden för aktörerna.

Lars Olof Lyrdal
Ulkeröds Gård

För oss har den personliga och positiva närvaron av turistutvecklaren haft oerhörd stor betydelse för vårt företags utveckling. Det som däremot är helt avgörande om vårt företag skall kunna överleva och utvecklas, är att vi kan få mobiltelefon täckning i hela området runt gården.

Carina Andersson
Hensbacka Herrgård

Vi upplever satsningen i projektet som positiv för vår tillväxt. Vi kan även konkurrera om internationella turister på ett annat vis. Vi vill ha gärna ha hjälp med att sprida marknadsföring, samt hjälp med kontakter och nätverk.

FALLGROPAR

Om en organisation tar sig an ett projekt är det viktigt att alla är överens om vilka delar som ska prioriteras, risken är att det annars börjar spreta åt alla håll.

Det är viktigt att allt inte vilar på en person. Projektledaren ska ha en arbetsgrupp och en styrgrupp som är väl förtrogna med målen. Dessa båda grupper måste prioritera att avsätta tid för uppföljningsmöten och frågeställningar.

Att projektledaren inte har personalansvar kan inte nog betonas med tanke på den omfattning som krävs för planering av aktiviteter, genomförande och uppföljning samt administration.

Projektledaren ska arbeta minst halvtid med projektet – helst heltid. Redovisningen är omfattande och krånglig att komma in i om man inte är med från början. Tag gärna extern hjälp.

Politiken ska regelbundet informeras och kunna följa projektet under gång. Dialogmöten ska kunna arbeta med frågor som lyfts vidare in till politiken annars faller engagemanget. Dokumentation och handlingsplaner kan bli hyllvärmare och sänka förtroendet mellan dialogparterna.

För att hålla dialogen levande måste engagemanget från medborgarna förvaltas genom att deras synpunkter kommer med in i politiska grupperingar för beslut.

Kopplingen mellan medborgarna och politiken ska följa med in i kommunens budget.

ATTRAKTIV KOMMUN?

I kommunsverige talar man om vikten av en kommuns attraktionskraft utifrån ett tillväxtperspektiv. En bra infrastruktur såsom attraktiv skola, barnomsorg, äldreomsorg är viktigt för att skapa förutsättningar för att få fler personer att flytta till kommunen. Allt detta har tydliggjorts i takt med urbaniseringsprocessen där storstadsregionerna lockar till sig både invånare och kompetens på bekostnad av kommunerna utanför dessa regioner. I det perspektivet handlar en kommuns attraktionskraft om förmågan att växa och dess förmåga att kunna leverera välfärdstjänster till de medborgare som valt att bo kvar eller flytta till kommunen.

Behöver då en kommun vara attraktiv? Ja, en kommun behöver vara attraktiv och attraktiviteten skapas genom tillitsskapande åtgärder med syfte att ge hopp och framtidstro för kommunens medborgare. Det i sin tur skapar många nya ambassadörer som hjälper till att skapa tillväxt och utveckling för kommuner utanför storstadsregionerna.

Den största tillgången med deltagandet i projektet har varit att kommunen haft fokus på uppsatta mål. Det har funnits ett starkt driv och frågorna har inte kunnat väljas bort.

I projektet har extern kompetens köpts in till speciella insatser. Detta har upplevts mycket positivt. Kommunen har dragit erfarenheten att arbeta med extern kompetens för vissa uppgifter är ett bra sätt att tillföra tillfällig spetskompetens som inte finns i kommunen. Det är en metod som kommunen kommer att fortsätta arbeta med.

Ytterligare erfarenhet har varit hur viktig kommunikationen är och att den måste systematiseras och gälla både internt och externt. Det har blivit ett nytt fokus på hur kommunikationen hjälper oss att hålla relationerna igång. Nya sätt att arbeta med kommunikation kommer att organiseras och förnyas kontinuerligt. Dessa kommer att implementeras i olika målgrupper, vilket kommer att ge ett helt nytt arbetssätt i Munkedals kommun. Med kommuninvånarna vill Munkedals kommun ha en levande dialog.

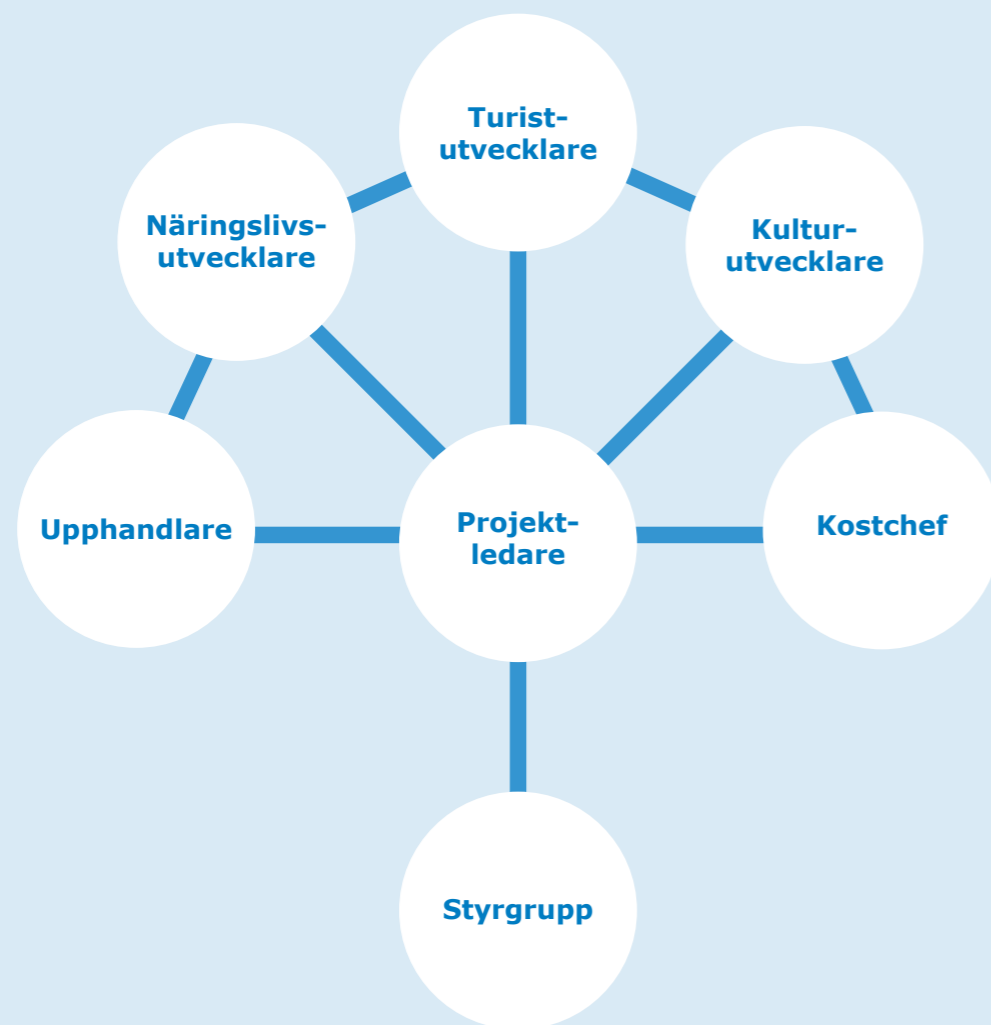
Håkan Sundberg

Kommundirektör, Munkedals kommun

ORGANISATION PÅ TVÄREN

Den kommunala organisationen är i sitt ursprung stuprörsformad, vilket kan skapa problem då det blir otydligt vem som ansvarar för vilken fråga. Det skapas en slutenhet i stuprören och det ena röret vet inte vad det andra arbetar med. För att bryta detta och nå ett "hängränne"-perspektiv måste det skapas arbetsformer för det tvärsektorieella arbetet.

I projektarbetet kring "Stärkt lokal attraktionskraft" har detta arbetssätt praktiserats och visat sig framgångsrikt. Då flera sektorer arbetar målmedvetet mot gemensamma mål skapas ett rationellt utrymme att utöka kommunikationen med medborgarna.

VÅR UPPLEVELSE

"Grejen med Munkedal har blivit en snackis!"

Vid Tillväxtverkets utlysning av projektmedel för "Stärkt lokal attraktionskraft" ansökte 82 kommuner om stöd. Av dessa valdes tio kommuner ut i hela landet för att vara pilotkommuner i arbetet med attraktionskraft.

Det är ett privilegium att bli utvald som en av dessa tio. Detta ger kommunen en fin möjlighet att bli synlig både inom och utanför sin kommungräns. Deltagandet i projektet har lyft viktiga frågor och givit starkt mandat till de aktiva tjänstemännen att driva frågor kring attraktionskraft.

De strategier som tagits fram, näringslivsstrategi och besöksnäringstrategi, hade aldrig under så kort tid kunnat tas fram och lyfts upp för beslut till politiken. Den tidsram som funnits för att genom dialog med berörda parter har drivit på beslutsprocessen i ett mycket högt tempo.

Margareta Svensson-Hjorth

*Kultur och fritidschef, Munkedals kommun
Projektledare - Stärkt lokal attraktionskraft*

Analysarbetet drevs under namnet "Grejen med Munkedal" vilket har visat sig lyckosamt och spontant anammats av många medborgare som i positiv anda gjort uttrycket till en "snackis".

Ett viktigt beslut togs i kommunens marknadsgrupp att följa upp det som kommit fram genom analys och dialogmöten, vilket resulterade i ett besöksmagasin under namnet "Grejen med Munkedal". Magasinet togs fram internt och utan reklam för att framhäva text och information. Kommunen har här mottagit mycket positiv feedback både från intilliggande kommuner, besökare och medborgare. Kommunens invånare har kommenterat att det finns så mycket att uppleva i Munkedals kommun som man inte kände till så att semester på annan ort känns onödig.

Projektkontakt

Stärkt lokal attraktionskraft Munkedals kommun

Margareta Svensson-Hjorth

Kultur och fritidschef

Telefon: 0524-181 40

E-post: margareta.svenssonhjorth@munkedal.se

